

ρά τὸ χωρίον Πλάτανος ἀνευρέθη ἀποθέτης λιθίνων ἀγγείων, καθ' ὅλα ὁμοίων μὲ τὰ ἀνευρεθέντα ὑπὸ τοῦ Ξανθουδίδου. Περισυνελέγη μία δωδεκάς, ἀλλὰ προφανῶς ὑπάρχουν καὶ ἄλλα καὶ χρειάζεται μικρὰ ἐπὶ τόπου ἐξερεύνησις.

Μικρὸν μολύβδινον εἰδώλιον ἀνδρὸς μὲ στρεβλούμενον λαιμόν, πιθανώτατα χρησιμοποιηθὲν ὡς κατάδεσμος κατὰ τὴν ἑλληνορρωμαϊκὴν ἐποχὴν, κατεσχέθη ἐπὶ τοῦ ἀρχαιοκαπήλου Τηλεμάχου Παπαδάκη. Προέρχεται ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Πεδιάδος Μεσαρᾶς.

Μικρὰ μαρμαρίνη κεφαλὴ ἑλληνορρωμαϊκῶν χρόνων ἀνευρέθη παρὰ τὸ χωρίον Πισκοπιανῶ Πεδιάδος εἰς χῶρον ὅστις ἐμφανίζει πολλὰ ἀρχαῖα λείψανα.

Εἰς θέσιν Σελλί Βασιλικῆς Ἱεραπέτρας ἀνεκαλύφθη τάφος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνευρέθησαν τέσσαρα συντετριμμένα πήλινα ἀγγεῖα, τὰ ὅποια κατετέθησαν εἰς τὴν Συλλογὴν Ἱεραπέτρας. Ἡ χρονολογία τοῦ τάφου δὲν ἐξηκριβώθη εἰσέτι, ἀλλὰ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ τόπου ἡμικατεστραμμένη πηλίνη σαρκοφάγος φέρουσα διακόσμησιν συνάγεται ὅτι ὁ τάφος δέον νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν ΥΜΙΙΙ ἐποχὴν.

Οὕτω διὰ πολλοστὴν φορὰν ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς Κρήτης δὲν παύει νὰ εἶναι ἀποδοτικὸν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων πασῶν τῶν προϊστορικῶν ἢ ἱστορικῶν περιόδων καὶ ἐμπεδοῦται ἢ βεβαιότης ὅτι ἔρευνα γινομένη διὰ μεγαλυτέρων μέσων καὶ μᾶλλον ὠργανωμένου ἐπιστημονικοῦ καὶ τεχνικοῦ προσωπικοῦ θὰ ἀποδώσῃ ἀπεραμίλλους ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς.

Δεκέμβριος 1953

N. ΠΛΑΤΩΝ

Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Κατὰ τὴν Γ' ἐτησίαν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν ἐταίρων, γενομένην τὴν 24ην Ἰανουαρίου 1954, ἐνεκρίθη ὁ ἀπολογισμὸς τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισεως τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐψηφίσθη ὁ προϋπολογισμὸς διὰ τὸ ἔτος 1954 καὶ ἐξελέγη τὸ νέον Διοικητικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κ. Μ. Γ. Παρλαμᾶ, προέδρου, Ἰ. Παπαϊωάννου, ἀντιπροέδρου, Α. Γ. Καλοκαιρινοῦ, γραμματέως, Ι. Ρασιδάκη, ταμίου, καὶ Ν. Πλάτωνος, Κ. Λασιθιωτάκη καὶ Σ. Ἀλεξίου, μελῶν. Κατωτέρω δημοσιεύεται ἡ ἔκθεσις πεπραγμένων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ 1953.

«Κατὰ κοινὴν ἀντίληψιν ἡ δρᾶσις τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρξεν ἀνάλογος πρὸς τὴν σοβαρότητα τοῦ τίτλου τῆς καὶ τῶν σκοπῶν τῆς. Τὸ κῦρος τῆς ὡς ἐκ τούτου ἐκραταιώθη ἔτι περισσότερον παρὰ τε τῇ κοινῇ γνώμῃ καὶ ταῖς ἐπισήμοις ἀρχαῖς, χαρακτηριστικὴν δὲ ἐκδήλωσιν τῆς κραταιώσεως ταύτης ἀποτελεῖ ἀπὸ μέρους μὲν τοῦ κοινοῦ ἡ ἐμπιστοσύνη μεθ' ἧς παραχωρεῖ πολύτιμα ἀντικείμενα πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, ἀπὸ μέρους δὲ τῶν ἐπισήμων διοικητικῶν καὶ πνευματικῶν ἀρχῶν ἡ προθυμία μεθ' ἧς παρέχουν τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀρωγὴν των πρὸς τὴν Ἑταιρίαν. Τοῦτο ἤδη εἶναι ἓν μέγα κεφάλαιον, ἡ ὀρθὴ χρῆσις τοῦ ὁποίου ὑπὸ τοῦ μετ' ὀλίγον ἐκλεγησομένου Διοικητικοῦ Συμβουλίου θὰ ἀποφέρῃ ἔτι μείζονα τῶν μέχρι σήμερον ἐπιτευχθέντων κερδῶν.

Εἰς τέσσαρας κυρίως τομείς κατενεμήθη ἡ ὅλη δραῖσις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Α' εἰς τὴν ὀργάνωσιν, λειτουργίαν καὶ βελτίωσιν τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, Β' εἰς τὴν προοδοποίησιν τῶν Κρητικῶν Ἱστορικῶν μελετῶν, Γ' εἰς τὴν προστασίαν καὶ συντήρησιν τῶν μνημείων καὶ Δ' εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω ἀναγκαιούτων χρημάτων.

Α' Ἱστορικὸν Μουσεῖον. Ἡ ἀπὸ τοῦ 1952 ἀρξαμένη ἔκθεσις τῶν γλυπτῶν συνεπληρώθη κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ 1953, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἤρχισεν ἡ ἔκθεσις τῶν ἄλλων συλλογῶν εἰς τὰς ἐπὶ τούτῳ ἐγκαίρως παραγγελθείσας προθήκας, ἡ ὁποία καὶ ἐπερατώθη τὴν 20ὴν Μαΐου. Παραλλήλως καὶ συμφώνως πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς Β' Γενικῆς Συνελεύσεως ψηφισθέντα Ὁργανισμὸν συνεκροτήθη ἡ Ἐφορεία τοῦ Μουσείου ἐκ τριῶν μελῶν, ἦτοι τῶν Μενελάου Παρλαμᾶ ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἐταιρίας, Νικολάου Πλάτωνος ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας καὶ Ἀνδρέου Καλοκαιρινοῦ ὡς ἐκπροσώπου τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Ἀνδρέου καὶ Μαρίας Καλοκαιρινοῦ. Εἰσηγήσει ταύτης ἐγένετο δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Σ. ἡ πρόσληψις προσωπικοῦ πρὸς πλήρωσιν ὀρισμένων ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ προβλεπομένων θέσεων, ἦτοι τῆς κ. Ἀναστασίας Πλάτωνος ὡς Ἐπιμελήτριας καὶ τῶν κ. Χαραλάμπου Παπαδάκη καὶ Παναγιώτου Γκισουράκη ὡς ἡμερομισθίων φυλάκων. Ἀφ' ἑτέρου ἡ Ἐφορεία ἀνέθηκε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μουσείου εἰς τὸν ἐκ τῶν μελῶν τῆς κ. Ἀνδρέαν Καλοκαιρινὸν μὴ οὔσης ἀπαραιτήτου ἐν τῷ παρόντι τῆς προσλήψεως τοῦ ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ προβλεπομένου τακτικοῦ ἐμμίσθου διευθυντοῦ. Συγκροτηθέντος οὕτω ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τοῦ Μουσείου ἐγένοντο τὴν 24ην Μαΐου τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ, ἡ ἐκ τῶν ὁποίων ἀγαθωτάτη ἐντύπωσις εἶναι γνωστὴ εἰς πάντας ἡμᾶς. Τὸ νέον Μουσεῖον πράγματι ἔνεφανίσθη ἀνθεκτικὸν καὶ εἰς τῶν πλέον ἐμπείρων τὰς κρίσεις, ὑφ' ὧν δὲ γενικῶς, ἀπὸ τοῦ ἀπλουστεροῦ συμπολίτου μέχρι τῶν εἰδικωτέρων ἡμετέρων καὶ ξένων μουσειοφίλων, ἐχαρακτηρίσθη σχεδὸν ὡς ἀποκάλυψις. Χαρακτηριστικὸς ἐν προκειμένῳ ὑπῆρξεν ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κ. Καλλία, ὁ ὁποῖος, παρὰ τὴν εὐνόητον στενότητα τοῦ χρόνου ὃν διέθετε, κατηγάλωσεν ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μουσείου, τὴν ἐπομένην δὲ καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἐγχωρίου τύπου, πρὸς τοὺς ὁποίους προέβη εἰς ἐγκωμιαστικὰς διὰ τὸ ἔργον τῆς ἡμετέρας Ἐταιρίας δηλώσεις.

Ἀπὸ τῆς 24ης Μαΐου τὸ Μουσεῖον λειτουργεῖ κανονικῶς ὑπὸ τὴν ἄμεσον παρακολούθησιν τῆς Ἐφορείας. Τόσον ἡ Ἐπιμελήτρια ὅσον καὶ οἱ φύλακες εἰργάσθησαν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ὀκτάμηνον μετὰ ζήλου. Ἡ Ἐπιμελήτρια πλήν τῆς φροντίδος συντηρήσεως τοῦ μουσειακοῦ ὑλικοῦ καὶ πλήν τῆς ἄλλης τρεχούσης ἐργασίας ἐπεμελήθη τῆς καταγραφῆς ἀπάντων τῶν εἰς τὸ Μουσεῖον εἰσαχθέντων ἀντικειμένων συντάξασα τὰ πρωτόκολλα παραλαβῆς τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου παραχωρηθέντος ὑπὸ μορφήν παρακαταθήκης ὑλικοῦ καὶ καταρτίσασα τόσον τὸν Γενικὸν Κατάλογον (εἰς ὃν κατεγράφησαν περὶ τὰ 1150 ἀντικείμενα), ὅσον καὶ τοὺς Εἰδικοὺς Καταλόγους τῶν συλλογῶν, τοῦ Ἀρχείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης.

Δύο περίπου μῆνας μετὰ τὰ ἐγκαίνια ἐξετυπώθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν ὁ Ὁδηγὸς τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου Κρήτης συνταχθεὶς μὲν ὑπὸ τοῦ κ. Στυλιανοῦ Ἀλεξίου, ἐκδοθεὶς δ' ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ἀνδρέου Καλοκαιρινοῦ. Παραλλήλως συντάσσεται καὶ ξενόγλωσσος τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξίου, ἰδιαιτέρως δὲ πρέπει νὰ μεριμνήσῃ τὸ νέον Δ. Σ. διὰ τὴν ἐγκαιρον ἐκτύπωσιν καὶ κυκλοφορίαν του, ὥστε ἀπὸ τῆς ἐρχομένης ἀνοίξεως νὰ τεθῇ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ξένων.

Ἐξετυπώθησαν ἐπίσης πρὸς πώλησιν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας 700 δελτάρια εἰκονογραφημένα μὲ 8 θέματα εἰλημμένα ἐκ τῶν μνημείων τῆς Κρήτης καὶ τῶν συλλογῶν τοῦ Μουσείου, διετεθήσαν δὲ περὶ τὰ 300 προτιμηθέντων κατὰ μέγιστον ποσοστὸν τῶν λαογραφικῶν θεμάτων. Διὰ τὴν προσέλκυσιν δὲ ὅσω τὸ δυνατόν μείζονος ἀριθμοῦ ἐπισκεπτῶν ἐξετυπώθησαν καὶ ἐστάλησαν εἰς ὅλα τὰ τουριστικὰ κέντρα καὶ πρακτορεῖα διαφημιστικαὶ πινακίδες, ἐγένοντο συνεννοήσεις μετὰ τῶν πρακτορείων, ἵνα εἰς τὸ πρόγραμμα ἐπισκέψεων τῶν ξένων περιληφθῆ καὶ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, καὶ ἐδημοσιεύθησαν εἰς τε τὸν ἀθηναϊκὸν καὶ τὸν ἐγχώριον τύπον ἄρθρα ἐξαίροντα τὴν σημασίαν τοῦ γενομένου ἔργου.

Παραλλήλως τὸ Μουσεῖον ἐπλουτίζετο εἴτε διὰ δωρεῶν καὶ παρακαταθηκῶν εἴτε δι' ἀγορῶν καὶ περισυλλογῆς ἐνεργουμένων μερίμνη τῆς Ἐφορείας καὶ τοῦ Δ. Σ. Δωρεὰς προσήνεγκον οἱ: Μαρία Τσουδεροῦ, Στυλιανὸς Γιαμαλάκης, Γεώργιος Παπαχατζάκης, Γεώργιος Ζουρίδης, Γ. Μαστοράκης, Ἐμμ. Δημητριάδης, Δ. Κικυβαράκης, Κ. Βιτούρης, Εὐαγ. Ἀνωγειανάκης, Μύρων Χατζηδάκης, Ἰωάννα Χατζηδάκη, Ζαχαρίας Τσικριτοῦ, Ἀθαν. Σφακιανάκης, Νικόλαος Ζουδιανός, Ἀνδροκλῆς Ξανθουδίδης, Ἀριστ. Μπουρνέλος, Αἰκατερίνη Ἀλεξάκη καὶ Ἐμμανουὴλ Παπαϊωάννου. Παρακατέθεντο δὲ ἀντικείμενα πρὸς ἔκθεσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς λαογραφικῆς συλλογῆς αἱ κ. Μαρίκα Θαλασσινοῦ, Ναυσικᾶ Ξηρουδάκη, Ραλλοῦ Μουρέλλου, Βικτωρία Καλλιπατάκη, ἀδελφαὶ Βιδάκη, Μαρία Ρασιδάκη, Ἀδελφὸς Βουλγαράκη καὶ ὁ κ. Ἀριστείδης Βλάσσης. Πρὸς πάντας τούτους σημαντικῶς βελτιώσαντας τὰς συλλογὰς τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου καὶ ὅπως αὐθόρμητον ζῆλον χάριν τούτου ἐπιδειξαμένους ἐκφράζομεν καὶ ἐντεῦθεν θερμότητος εὐχαριστίας. Ἠγοράσθησαν δὲ ἡ περισυλλεγῆσαν δαπανηθεισῶν πρὸς τοῦτο 7 περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν καὶ ἄλλα ποικίλα ἀντικείμενα, δι' ὧν ἐπληρώθησαν οὐσιώδη κενὰ τοῦ Μουσείου. Ἐκ τούτων μνημονευτέα τὰ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Φανουρίου Βαλαμονέρου μεταφερθέντα ἀδεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κρήτης ξυλόγλυπτα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, δεκάς ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων γλυπτῶν, τὰ ὅποια περισυλλεγῆσαν ἐκ διαφόρων σημείων τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων, ὡς καὶ μικρὸς ἀριθμὸς τεμαχίων τοιχογραφιῶν. Ἐγένοντο ἐπίσης ἐνέργειαι καὶ χάρις εἰς τὴν πρόθυμον συνηγορίαν τῆς ἐνταῦθα Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων παρεσχέθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἡ ἀδεῖα ἀποκολλήσεως τοιχογραφιῶν ἐξ ἡμιερειπωμένων καταγράφων ναῶν τῆς ὑπαίθρου, ἐλπίζεται δ' οὕτω ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ θὰ συγκροτηθῆ ἐν τῷ Μουσείῳ ἀξιόλογος συλλογὴ δειγμάτων τοῦ σπουδαίου τούτου εἴδους τῆς κρητικῆς τέχνης, ἐφ' ὅσον βεβαίως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἤθελε κινηθῆ δραστηρικῶς τὸ νέον Συμβούλιον.

Ἰδιαιτέρα ἐπεδείχθη μέριμνα διὰ τὴν συγκρότησιν τῶν ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου προβλεπομένων Βιβλιοθήκης καὶ Ἀρχείου. Καὶ ἡ μὲν βιβλιοθήκη ἀποτελεῖται ἤδη ἀπὸ 225 ἐκλεκτοῦς καὶ σπανίους τόμους, ἐκ τῶν ὁποίων 179 παρεχωρήθησαν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἀειμνήστου Ἀνδρέου Λυσ. Καλοκαιρινοῦ ὑπὸ τῶν ὁμωνύμων Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων, 20 ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐταιρίας κ. Ἀ. Γ. Καλοκαιρινοῦ, 3 ὑπὸ τοῦ κ. Στυλιανοῦ Γιαμαλάκη καὶ 1 ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμμανουὴλ Πετράκη. Οἱ λοιποὶ ἠγοράσθησαν δαπάναις τῆς Ἐταιρίας διαθέσεως πρὸς τοῦτο τὸ ποσὸν τῶν 3.315.000 δραχμῶν. Ἐκτὸς τούτων ἐδώρησαν ἀνάπτυκα ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν τῶν ὀντεπιστέλλων ἑταῖρος κ. Γ. Σπυριδάκης καὶ ὁ κ. Δημ. Σ. Λουκάτος. Ἐσχάτως δ' ἐγένετο ἐνέργεια παρὰ ταῖς Ἐταιρίας Μακεδονικῶν καὶ Βυζαντινῶν Σπου-

δῶν πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν ἐκδόσεων αὐτῶν μὲ ἀναλόγους τόμους τῶν «Κρητικῶν Χρονικῶν». Τὸ δὲ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον περιλαμβάνει σημαντικὸν ἀριθμὸν ἀξιολόγων ἐγγράφων καὶ φωτογραφιῶν κατελεγμένων καὶ τάξινομημένων μερίμνη τῆς ἐπιμελητρίας. Ἐκτὸς τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀγορασθεισῶν σειρῶν ὑπάρχουν ἤδη ἐν αὐτῷ καὶ αἱ ἑξῆς: 1) Τὸ ὑπὸ τοῦ δικηγόρου Κωνσταντίνου Κοκκινάκη δωρηθὲν ἀρχεῖον τοῦ πατρὸς του Γεωργίου, ἀρχηγοῦ τῆς ἐπαρχίας Πεδιάδος κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1897. 2) Τὸ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Σφακιανάκη ἐπίσης δωρηθὲν ἀρχεῖον τοῦ πατρὸς του Δράκου, διατελέσαντος ἀρχιγραμματέως τοῦ Ἀρχηγείου τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1878 ἐν ταῖς 6 ἀνατολικαῖς ἐπαρχίαις καὶ διαφυλάξαντος ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ταύτην πολύτιμα ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς ἱστορικῆς ταύτης περιόδου, 3) Σειρὰ ἐγγράφων ἀφορώντων εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Σφακίων τῶν ἐτῶν 1799 - 1832 προελθοῦσα ἐξ ἀγορᾶς καὶ δημοσιευθεῖσα προσφάτως εἰς τὰ «Κρητικὰ Χρονικά», 4) Σειρὰ μεσαιωνικῶν σχεδιαγραμμάτων καὶ φωτογραφιῶν δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμμανουὴλ Τσουδεροῦ καὶ 5) Σειρὰ ἱστορικῶν ἐγγράφων ἀναγομένων εἰς τὰ ἔτη 1866 - 1906 δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Ἀριστείδου Ἀνδρουλάκη. Κατεβλήθησαν δὲ προσπάθειαι παρὰ ἰδιώταις κεκτημένοις ἱστορικῆς σημασίας ἔγγραφα, ἵνα παραδώσουν ταῦτα εἰς τὸ Ἀρχεῖον, καὶ ὑπάρχουν βάσιμοι ἐλπίδες ὅτι αἱ προσπάθειαι αὗται δὲν θὰ μείνουν ἀτελεσφόρητοι. Ἀφ' ἑτέρου ἐπιχειρεῖται ἡ κατάρτισις ἀρχείου φωτογραφιῶν τῶν μνημείων τῆς νήσου τῆς σχετικῆς προσπαθείας εὐρισκομένης ἤδη ἐν σημαντικῇ ἐξελίξει. Ἴνα δὲ τὸ Ἀρχεῖον τοῦτο ἐξελιχθῆ εἰς ἀξιόλογον κέντρον ἱστορικῶν περὶ τὴν Κρήτην μελετῶν, ἀπεφασίσθη ἡ προμήθεια μικροταινιῶν χειρογράφων ἀποκειμένων εἰς ξένα μουσεῖα καὶ βιβλιοθήκας, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης πρέπει νὰ μεριμνήσῃ τὸ νέον Συμβούλιον.

Ὡς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐνδείκνυται ἐργώδης ὑπῆρξεν, νομίζομεν, ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἀρτίωσιν τοῦ νεοπήκτου Μουσείου, λαμβανομένης δὲ ὑπ' ὄψει καὶ τῆς ὁσημέραι αὐξανομένης στοργῆς καὶ ἐκτιμήσεως τοῦ κοινοῦ πρὸς τοῦτο εἶναι εὐλογον νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι πολλῶ πλείονα θὰ συντελεσθοῦν κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος εἰς τὸν τομέα τοῦ ἐμπλουτισμοῦ τοῦ.

Παρὰ ταῦτα ἡ κίνησις τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Μουσείου κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἀπὸ τῶν ἐγκαινίων του ἐπτάμηνον δὲν ὑπῆρξεν οἷα ἀνεμένετο. Συνολικῶς ἀπὸ τῆς 24ης Μαΐου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου ἐδέχθη 2700 ἐπισκέπτας, ἐξ ὧν 1498 ἐπὶ πληρωμῇ εἰσιτηρίου. Τὸ σχετικῶς πενιχρὸν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἀποδοτέον καθ' ἡμᾶς εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι μὴ οὔσης εὐρέως γνωστῆς τῆς ἐπικειμένης ἰδρύσεως τοῦ Μουσείου δὲν συμπεριελήφθη ἡ ἐπίσκεψις του εἰς τὸ ὑπὸ τῶν πρακτορείων καταρτιζόμενον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τουριστικοῦ ἔτους πρόγραμμα ἐπισκέψεων τῶν ξένων περιηγητῶν. Κατὰ πόσον δὲ ἡ ὑπὸ τῶν ξένων ἐκτίμησις τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκεπτῶν του, εἶναι εὐκολον νὰ ἐννοήσωμεν, ὅταν συγκρίνωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Αὐγούστου πρὸς τὸν τοιοῦτον τοῦ Δεκεμβρίου. Κατὰ μὲν τὸν Αὐγούστον, μῆνα κινήσεως τῶν περιηγητῶν, οἱ ἐπισκέπται ἀνῆλθον εἰς 519, κατὰ δὲ τὸν Δεκέμβριον, νεκρὸν τουριστικῶς μῆνα, εἰς 45· δι' ὃ καὶ ἐγένοντο αἱ δέουσαι πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἐνέργειαι, εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μουσείου περιελήφθη εἰς τὰ τουριστικὰ προγράμματα τοῦ ἔτους.

Β' Προοδοποιήσις τῆς περὶ τὴν Κρήτην ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης.—Εἰς τὸν τομέα τοῦτον συνετελέσθησαν πολλὰ καὶ σημαντικὰ

παρά τὸ μέγεθος τῆς περὶ τὸ Μουσεῖον μερίμνης. Κρίνομεν δὲ ἐπάναγκες νὰ τονισθῆ τοῦτο, διότι ὅλως παραδόξως εἰς πολλοὺς — καὶ δὴ καὶ μέλη τῆς Ἑταιρίας — ἐγεννήθη ἢ ἐντύπωσης, ὅτι μετὰ τὸ Μουσεῖον ἡ Ἑταιρία οὐδὲν ἄλλο εἶχε νὰ ἐπιτελέσῃ. Ἐκ τῶν κατωτέρω ἐκτιθεμένων θὰ φανῆ, νομίζομεν, ὁ ὄγκος τῆς ἐκτελεσθείσης καὶ προκειμένης ἔτι ἐργασίας καὶ τὸ καθῆκον τῶν μελῶν νὰ ἐντείνουν τὸ διὰ τὴν Ἑταιρίαν ἐνδιαφέρον των. ἵνα αὕτη δυνηθῆ νὰ ἐπέκτεινῃ ἔτι περαιτέρω τὴν δράσιν της.

Ἀμέσως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἐνῶ αἱ προετοιμασίαι διὰ τὴν ἑναρξιν τῆς λειτουργίας τοῦ Μουσείου ἐνετείνοντο, τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν συλλογὴν τοῦ τοπωνυμικοῦ ὕλικου τῆς Κρήτης. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη ἐν γνώσει τῶν μεγάλων δυσχερειῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀντεμετωπίζοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγνώσει τῆς σημασίας τοῦ ἐπιχειρουμένου ἔργου διὰ τὴν προοδοποίησιν τῆς περὶ τὴν Κρήτην ἱστορικῆς ἐρεῦνης. Τῇ προθύμῳ βοήθειᾳ τῶν ἐν τῇ Νήσῳ Ἐπιθεωρητῶν Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως, πρὸς τοὺς ὁποίους καὶ ἐντεῦθεν ἐκφράζομεν θερμοτάτας εὐχαριστίας, ἤλθομεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς ἀνά τὴν Κρήτην δημοδιδασκάλους — ὑπερχιλίους τὸν ἀριθμὸν —, πρὸς οὓς ἐστειλάμεν ἐντύπους ὁδηγίας καὶ ὑποδείγματα τοπωνυμικῶν πινάκων πρὸς τοῦτο συνταχθέντα, μὲ τὴν παράκλησιν νὰ συλλέξουν καὶ νὰ ἀποστείλουν πρὸς τὴν Ἑταιρίαν τὸ τοπωνυμικὸν ὕλικόν τῆς περιοχῆς των. Εὐνόητον εἶναι ὅτι αἱ ὁδηγίαι δὲν κατενοήθησαν πλήρως ἀπὸ σημαντικὸν ποσοστὸν διδασκάλων, μὴ ὄντων εἰθισμένων εἰς παρομοίας ἐργασίας, δι' ὃ παρέστη ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν μετὰ νέων λεπτομερεστέρων ὁδηγιῶν δημιουργηθέντος οὕτω ἀπιστεύτου ὄγκου ἀλληλογραφίας (ἀριθ. διεκπ. 2592). Τὸ ἀποτέλεσμα πάντως ὑπῆρξε λίαν σημαντικόν. Συνελέγησαν ὑπὲρ τὰς 30 χιλιάδας τοπωνύμια ἐξ ὅλης τῆς Νήσου ἀντιστοιχοῦντα πρὸς 619 σχολικὰς περιφερείας ἐκ συνόλου 748 τοιούτων. Παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ὀχλήσεις μίς 129 διδάσκαλοι οὐδὲν ἄπῃνησαν. Πρὸς τούτους τὸ νέον Συμβούλιον πρέπει καὶ αὖθις νὰ ἐπανέλθῃ μέσω τῶν κ. Ἐπιθεωρητῶν, ὥστε κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρόντος ἔτους νὰ ἔχῃ συντελεσθῆ ἢ περισυλλογῆ. Ἐν τῷ μεταξύ τίποτε δὲν ἐμποδίζει νὰ ἀρχίσῃ ἀμέσως ἢ ἀποδελτίωσις τῶν πινάκων — τὰ ἀναγκαιοῦντα δελτία ἐτοιμάζονται ἤδη — ὥστε ὅσῳ τὸ δυνατόν ταχύτερον ἢ ἡμετέρα Ἑταιρία νὰ δυνηθῆ νὰ ἐκδώσῃ τὸ Τοπωνυμικὸν Λεξικὸν τῆς Κρήτης, ἔργον τὸ ὁποῖον γενεαὶ ἐπιστημῶν ὠνειρεύθησαν καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἑταιρία μας θὰ εἶναι ἴσως πολλῶ μᾶλλον ὑπερήφανος ἢ διὰ τὸ Ἱστορικὸν Μουσεῖον.

Παραλλήλως πρὸς τὴν συλλογὴν τῶν τοπωνυμίων ἐσυνεχίσθη ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀρξαμένη συλλογὴ στοιχείων παρὰ τῶν Κοινοτήτων πρὸς σύνταξιν πλήρους καταλόγου τῶν ἀνά τὴν νῆσον ἐσπαρμένων μνημείων. Ἐκ τῶν 544 Κοινοτήτων εἶχον ἀπαντήσῃ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 115. Εἰς τὰς ἄλλας ἐπανήλθομεν μέσω τῶν οἰκείων Νομαρχῶν πάνυ προθύμως συνδραμόντων ἡμᾶς, δι' ὃ καὶ ἐντεῦθεν θερμοτάτας τοῖς ἐκφράζομεν εὐχαριστίας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ λάβωμεν 296 ἔτι ἀπαντήσεις. Διὰ τὴν ὑπολειπομένην μικρὰν σχετικῶς ἐργασίαν πρέπει ἐπίσης νὰ μεριμνήσῃ τὸ νέον Συμβούλιον.

Τὸ Συμβούλιον ἐπίσης ἀπεφάσισε κατόπιν δηλώσεως πρὸς αὐτὸ τοῦ κ. Ἀνδρέου Γ. Καλοκαιρινοῦ, ὅτι προτίθεται νὰ χρηματοδοτήσῃ δύο διαγωνισμοὺς προκηρυχθησομένους ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας εἰς μνήμην τῶν γονέων του Γεωργίου καὶ Χρυσῆς Κατεχάκη διὰ τὴν συγγραφὴν ἐπιστημονικῶν πραγματειῶν ἀναγομένων εἰς τὴν κρητικὴν ἱστορίαν καὶ λαογραφίαν, τὴν προκήρυξιν τῶν

βραβείων Γεωργίου Α. Κατεχάκη και Χρυσῆς Γ. Κατεχάκη, ἐκ 4.000.000 δραχμῶν ἑκάστου, καὶ ἐδημοσίευσεν ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου τὰς σχετικὰς προκηρῦξεις. Ἐν συνεχείᾳ, κατόπιν δηλώσεως τοῦ κ. Ἀνδροκλέους Ξανθουδίδου ὅτι προτίθεται νὰ χορηγῇ κατ' ἔτος 1.000.000 δραχμῶν πρὸς χρηματοδότησιν λαογραφικοῦ διαγωνισμοῦ προκηρυσσομένου ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας εἰς μνήμην τοῦ θείου του Στεφάνου Ξανθουδίδου, προεκήρυξε τὸ ἐξ 1.000.000 Ξανθουδίδειον λαογραφικὸν βραβεῖον διὰ τὸ τρέχον ἔτος καὶ ἐδημοσίευσεν τὴν σχετικὴν προκήρυξιν. Πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς χορηγοὺς ἐκφράζομεν καὶ ἐντεῦθεν θερμοτάτας εὐχαριστίας διὰ τε τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἀρωγὴν, ἣν διὰ τῆς χορηγίας των παρέσχον πρὸς τὴν Ἑταιρίαν.

Κατὰ τὴν 18ην τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου, 25ην ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ Στεφάνου Ξανθουδίδου, μερίμνη τοῦ Συμβουλίου ἐτελέσθη ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Λέσχης Ἡρακλείου, λίαν προφρόνως ἀποδεχθείσης τὴν σχετικὴν αἴτησιν, ἐπιστημονικὸν μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός, εἰς ὃ παρέστησαν περὶ τοὺς 500 ἀκροατάς. Ὑπὸ τῶν ὀρισθέντων πρὸς τοῦτο ὁμιλητῶν ἐξήρθη ἡ προσωπικότης καὶ τὸ ἔργον τοῦ κρητὸς ἐπιστήμονος, γενικὴ δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐντύπωσις ὅτι διὰ τοῦ μνημοσύνου τούτου ἡ Ἑταιρία μας ἐπλήρωσεν ἐπιβαλλόμενον χρέος πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν θεμελιωτὴν της.

Τὸ Συμβούλιον παρὰ τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας ἀντιμετώπιζεν, ἔκρινε, συνωδὰ καὶ τῷ ἀρθρῷ 1, παραγρ. ε' τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἑταιρίας, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν προσπάθειαν τοῦ λίαν φιλοτίμου καὶ ἀποδοτικοῦ ἐκδότου τῶν Μνημείων τῆς Κρητικῆς Ἱστορίας κ. Στεργίου Σπανάκη καὶ διέθεσε πρὸς τοῦτο, ὡς ἔνδειξιν μᾶλλον τιμῆς, τὸ μικρὸν ποσὸν τοῦ 1.000.000 δραχμῶν. Ἐπειδὴ δὲ παραλλήλως πρὸς τὴν μελέτην τῶν ἐνετικῶν πηγῶν πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ διὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ ἡ μελέτη τῶν τουρκικῶν τοιούτων ἐξευρισκομένου ἐγκαίρως τοῦ διαδόχου τοῦ σοφοῦ καὶ φιλοπόνου ἱστοριοδίφου καὶ τουρκομαθοῦς κ. Νικολάου Σταυρινίδου, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ ἐν Κρήτῃ ἔρευνα τῶν τουρκικῶν πηγῶν, τὸ γε νῦν ἔχον, εἶναι ἀδύνατος, ἐκρίθη σκόπιμον νὰ καταβληθῇ προσπάθεια πρὸς ἀποστολὴν κρητὸς φιλολόγου εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἐκμάθησιν τῆς παλαιᾶς τουρκικῆς. Τὰ στενὰ ὅμως οἰκονομικὰ πλαίσια, ἐντὸς τῶν ὁποίων κινεῖται ἡ Ἑταιρία, δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀνάληψιν τῆς σχετικῆς δαπάνης, δι' ὃ καὶ ἀπηυθύνθημεν πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις τουρκικὴν Πρεσβείαν παρακαλοῦντες αὐτὴν νὰ μᾶς πληροφορήσῃ, ἐὰν ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ χορηγήσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑποτροφίαν. Μέχρι σήμερον ὅμως δὲν ἐτύχομεν ἀπαντήσεως. Δὲν πρέπει παρὰ ταῦτα ἡ ἀποτυχία τῆς πρώτης ταύτης προσπάθειας νὰ ἀποτρέψῃ τὴν Ἑταιρίαν ἀπὸ τὴν ἐπιδιώξιν τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ, ἢ ἐπίτευξις τοῦ ὁποίου θὰ ἀποφέρῃ, ὡς εἶναι εὐνόητον, μέγα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης κέρδος.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς πνευματικῆς καθόλου προαγωγῆς τοῦ κοινοῦ τὸ Συμβούλιον ἔκρινεν ὅτι δύναται νὰ συμβάλῃ ἡ ἡμετέρα Ἑταιρία. Δι' ὃ ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοσιν τῆς Κρητικῆς Ἀνθολογίας, περιλαμβανούσης χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα τῶν κειμένων τῶν κρητῶν ποιητῶν τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰῶνος μετ' ἐπεξηγηματικῶν σχολίων καὶ τῶν ἀπαραιτήτων βιβλιογραφικῶν πληροφοριῶν, ἵνα διὰ ταύτης ἀποκατασταθῇ ἡ ἐλαφὴ τοῦ κοινοῦ καὶ δὴ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν διδασκάλων μετ' τὴν γεγραμμένην κρητικὴν πνευματικὴν παράδοσιν. Τὴν συγκρότησιν τῆς Ἀνθολογίας ἀνέλαβεν ὁ κ. Στυλ. Ἀλεξίου, ἡ δαπάνη δὲ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς ἀναγράφεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ παρόντος ἔτους.

Γ' Προστασία και συντήρησις Μνημείων. — Διὰ τὴν προστασίαν καὶ συντήρησιν τῶν μνημείων, ἀπαιτούσας, ὡς εἰκός, ὑλικὴν δαπάνην σημαντικὴν, ὀλίγα ἠδυνήθη νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ Συμβούλιον. Διετέθησαν ἐν ὅλῳ 2.919.000. Ἐκ τούτων μικρὸν ποσὸν ἐδαπανήθη διὰ τὴν ἀφαίρεσιν καὶ τὴν ἐν τῷ Ἱστορικῷ Μουσείῳ προσωρινὴν ἀποθήκευσιν τοῦ θυρώματος τοῦ Μεγάλου Ἰττάρ μέχρι ὀριστικῆς ἀποκαταστάσεώς του κατὰ χώραν. Τὴν προσωρινὴν ταύτην ἀφαίρεσιν ἐπέβαλεν ὁ ἄμεσος κίνδυνος, τὸν ὁποῖον διέτρεχε τὸ μνημεῖον. Διετέθησαν ἐπίσης 2.050.000 δραχμῶν διὰ τὴν κατὰ χώραν ἀποκατάστασιν τοῦ μωσαϊκοῦ Χερσονήσου. Ἡ ἀποκατάστασις δὲν συνεπληρώθη λόγῳ τῆς πενιχρότητος τοῦ διατεθέντος ποσοῦ, ὃ ἐπισκεφθεὶς ὁμοῦ τοῦτο μετὰ τὴν γενομένην ἐργασίαν Διευθυντῆς Ἀναστηλώσεων καὶ ἀθηγητῆς κ. Ὁρλάνδος ἀναγνωρίσας πλήρως τὸ σκόπιμον τῆς ἀρξαμένης ἀποκαταστάσεως καὶ ὑπογραμμίσας τὴν μοναδικότητα τοῦ μνημείου τούτου ὑπεσχέθη τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους παροχὴν τοῦ ἀναγκαιοῦντος διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως ποσοῦ. Παραλλήλως πρὸς τὰς ἐργασίας ταύτας ἀπεφασίσθη καὶ ἤρχισεν ἡ κατάρτισις Ἀρχείου φωτογραφιῶν Μεσαιωνικῶν Μνημείων, διετέθησαν δὲ μέχρι τοῦδε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον 870.000 δρχ.

Τοιοῦτο ὑπῆρξεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ ἔργον τοῦ Συμβουλίου ὡς πρὸς τὰς καθαρῶς ἐπιστημονικὰς ἐπιδιώξεις τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας. Ἴσως ἡ σύναξις αὕτη τῶν γενομένων ἐργασιῶν νὰ δημιουργῇ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πολλὰ καὶ σημαντικὰ ἐπιτελέσθησαν καὶ νὰ ἐμβάλῃ εἰς τε τὰ μέλη καὶ τὸ κοινὸν τὴν ἀναπαυτικὴν ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπικίνδυνον σκέψιν, ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἀναπαύσεως. Διὰ τοῦτο καὶ πάλιν πρέπει νὰ τονισθῇ ὡς ἐν ἐπιλόγῳ, ὅτι εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ἑταιρίας πολλῶ πλείονα τῶν ἐπιτελεσθέντων ὑπολείπονται, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὸν τομέα τῆς συμπληρώσεως καὶ βελτιώσεως τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου. Δὲν πρέπει καθόλου νὰ μᾶς ἀπατᾷ ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν του. Ὅπως ἐτονίσθη καὶ κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἐγκαινίων του, τὸ Μουσεῖον δὲν ἔχει ἀκόμη ἱκανοποιητικὴν πληρότητα. Πολὺς μουσειακὸς πλοῦτος κινδυνεύει ἢ παραμένει ἀνεκμετάλλετος. Διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ τὴν κατάλληλον ἔκθεσιν τούτου ἡ Ἑταιρία πρέπει νὰ διαθέσῃ ἀκόμη καὶ μόνον πολὺν καὶ δαπάνην οὐ μικράν. Ἰδίως πρέπει νὰ σημειωθῇ ἡ πενιχρότης τῆς συλλογῆς τῶν φορητῶν εἰκόνων, ἔλλειψιν τὴν ὁποῖαν, παρ' ὅλας τὰς σχετικὰς προσπαθείας του, τὸ Δ. Σ. δὲν ἠδυνήθη νὰ θεραπεύσῃ.

Δ' Οἰκονομικά — Τὰ πραγματοποιηθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἔσοδα ὑπερέβησαν, ὅπως ἄλλωστε προσεδοκᾶτο, τὰ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἀναγεγραμμένα, δι' ὃ καὶ παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς κατ' Ἰούλιον συγκληθείσης ἐκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως πρὸς ἀναμόρφωσιν αὐτοῦ. Ἐξ εἰσφορῶν εἰσεπράχθησαν ἐν συνόλῳ 123.520.000 δραχμῶν, ἤτοι 50.000.000 δρχ. τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, 29.970.000 δρχ. τῆς Διευθύνσεως Κρατικῶν Λαχείων, 15.000.000 τοῦ Ταμείου Ἐφάδρων Πολεμιστῶν Ν. Ἡρακλείου, 13.000.000 τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Ἀνδρέου καὶ Μαρίας Καλοκαιρινοῦ, 10.000.000 τοῦ Δήμου Ἡρακλείου, 3.000.000 τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἡρακλείου καὶ 2.550.000 τῶν μελῶν τοῦ Δ. Σ. τῆς Ἑταιρίας. Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προσθετέα: 1ον, δραγμαὶ 6.542.500, ἔσοδα τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου, ἐξ ὧν δρχ. 4.494.000 ἐκ τῆς διαθέσεως 1498 εἰσιτηρίων, δρχ. 753.500 ἐκ τῆς πωλήσεως 293 ἐπιστολικῶν δελταρίων καὶ δρχ. 1.295.000 ἐκ τῆς πωλήσεως 94 ἀντιτύπων τοῦ Ὁδηγοῦ 2ον, δραγμαὶ 3.235.000 ἐκ καθυ-

στερουμένων συνδρομῶν τοῦ 1952' 3ον, δραχμαὶ 5.720.000 ἐκ συνδρομῶν καὶ ἐγγραφῶν τοῦ 1953, ἔναντι 9.100.000 αἵτινες εἶχον ἀναγραφῇ εἰς τὸν προϋπολογισμόν· καὶ 4ον, 1.223.300 ἐκ τόκων καταθέσεων. Οὕτω τὸ σύνολον τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς παρελθούσης χρήσεως, συνυπολογιζομένου καὶ τοῦ ἐκ δραχ. 24.507.650 περισσεύματος τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1952, ἀνήλθεν εἰς δραχμάς 164.748.450.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐδαπανήθησαν ἐν συνόλῳ δραχ. 126.345.750, ἐξ ὧν 106.000.000 διὰ τὸ Μουσεῖον (κατασκευὴ προθηκῶν, ἐγκατάστασις καὶ ἐκθεαὶς συλλογῶν, ἀμοιβὴ προσωπικοῦ καὶ ἐκδοαὶς ἐντύπων), περὶ τὰ 13.000.000 διὰ τὸν πλουτισμὸν τῶν συλλογῶν καὶ τὴν συγκρότησιν τοῦ Ἀρχείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης, περὶ τὰ 4.000.000 διὰ γενικὰ ἔξοδα διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως, περὶ τὰ 3.000.000 διὰ τὴν προστασίαν καὶ συντήρησιν τῶν μνημείων καὶ 1.368.000 δι' ἐπιχορηγήσεις κ.λ.π. Παρέμεινεν οὕτω ὑπόλοιπον εἰς τὸ Ταμεῖον τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1953 ἐκ δραχμῶν 38.402.700.

Παραλλήλως κατεβλήθη πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος νὰ ἐξασφαλισθοῦν οἱ πόροι τῆς Ἑταιρίας καὶ διὰ τὸ ἀρχόμενον. Ἡ προσοχὴ μας ἐστράφη κυρίως εἰς τὸν τομέα τῶν εἰσφορῶν καὶ εἰς τὰς εἰσπράξεις τοῦ Μουσείου. Καὶ εἰσφοραὶ μὲν ἔχουν ἐξασφαλισθῆ αἱ ἑξῆς: 1) 25.000.000 τῆς Διευθύνσεως Κρατικῶν Λαχείων, 2) 20.000.000 τοῦ Δήμου Ἡρακλείου καὶ 3) 13.000.000 τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Καλοκαιρινοῦ, ἧτοι ἐν συνόλῳ ποσὸν δραχ. 58.000.000. Ὡς πρὸς τὰς εἰσπράξεις τοῦ Μουσείου ἐκτὸς τῶν τακτικῶν τοιούτων ἐμελετήθη ἡ ἴδρυσις ἐν αὐτῷ πρᾶτηρίου ὑφαντῶν. Πρὸς τοῦτο ἤλθομεν εἰς συμφωνίαν μετὰ τῶν Βασιλικῶν Σχολῶν Νεαπόλεως, καθ' ἣν ἡ μὲν Ἑταιρία θὰ παραδίδῃ εἰς αὐτὰς τὰ ἀναγκαιοῦντα ὑλικά καὶ τὰ ὑποδείγματα ἐκ τῆς λαογραφικῆς τῆς συλλογῆς, αὐταὶ δὲ θὰ κατασκευάζουν «ἀντίγραφα» τούτων, τὰ ὁποῖα θὰ πωλῶνται ἐν τῷ ἰδρυθησομένῳ πρᾶτηρίῳ. Ἐὰν αἱ ἀρξάμεναι ἤδη δοκιμαὶ ἐπιτύχουν, τὰ ἐκ τοῦ Πρᾶτηρίου ἔσοδα δεόν νὰ προϋπολογισθοῦν ὡς ἀξιόλογα. Ἐλπίζομεν προσέτι ὅτι μὲ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ξενογλώσσου Ὁδηγοῦ καὶ τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας ἐκτυπουμένων δελταρίων αἱ ἐκ τοῦ Μουσείου εἰσπράξεις θὰ ἀύξηθοῦν οὐχὶ βεβαίως εἰς ὅριον καλύπτον τὰς δαπάνας τοῦ Ἰδρυματος — τοιαύτη ἐλπίς ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι λίαν ὑπερβολικὴ —, ἀλλ' ὅπωςδήποτε κατὰ ποσὸν ἱκανὸν νὰ ἀνακουφίσῃ τὰς ἀντιστοιχοῦσας δαπάνας τῆς Ἑταιρίας.

Γενικῶς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος ἡ Ἑταιρία ἔχει ἐξασφαλίσει τοὺς ἀναγκαιοῦντας αὐτῇ πόρους, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν μόνον αὐτούς. Τὸ προβλεπόμενον περίσσευμα εἶναι ἀσήμαντον, ὅπως θὰ ἀκούσητε μετ' ὀλίγον κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, δι' ὃ καὶ πρέπει ἡ μέριμνα τοῦ νέου Συμβουλίου νὰ ἐκδηλωθῇ ἔντονος διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν πόρων τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπηνέχθησαν αἱ ἑξῆς μεταβολαὶ εἰς τὸ Μητρώον τῆς Ἑταιρίας. Ὁ κ. Εὐάγγελος Μαρκογιαννάκης διεγράφη τῇ αἰτήσει του, ἐνεγράφησαν δὲ ὡς τακτικά μὲν μέλη οἱ κ. Εὐριπίδης Τζωρτζακάκης, Γρηγόριος Ζερβουδάκης, Ἀντώνιος Μανασάκης καὶ Νικόλαος Λιαναντωνάκης, ὡς ἀντεπιστέλλον δὲ ὁ κ. Ἰδομενεὺς Παπαγρηγοράκης.

Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἡ Ἑταιρία ἀπώλεσε δύο ἀπὸ τὰ πλέον διακεκριμένα μέλη τῆς, τὸν δικηγόρον Γεώργιον Παπαχατζάκη καὶ τὸν Γυμνασιάρχην Κωνσταντῖνον Φασουλάκη. Ἀμφότεροι συνετέλεσαν σημαντικῶς εἰς τε τὴν ἴδρυσιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς Ἑταιρίας, μετέσχον δὲ καὶ εἰς τὴν διοίκησιν αὐ-

τῆς, ὁ μὲν πρῶτος ὡς ἀντιπρόεδρος τοῦ Δ. Σ., ὁ δὲ δεύτερος ὡς μέλος τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Γ. Παπαχατζάκης, ἐπιστήμων μὲ κῦρος εὐρὺ καὶ μὲ πνευματικὰς μερίμνας ἐξικνουμένας πολὺ πέραν τῆς ἐπιστήμης του, εἶχεν ἐργασθῆ μὲ ζῆλον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῆς Ἐταιρίας, χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι ὅτι κατὰ τὰς ἐπιθανατίους ὥρας του παρήγγελλεν εἰς τοὺς οἰκείους του νὰ ἐκτελέσουν μίαν σημαντικὴν πρὸς τὸ Μουσεῖον δωρεάν του, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχεν ὁ ἴδιος προλάβει νὰ ἐκτελέσῃ. Τὸν Κωνσταντῖνον Φασουλάκη συνδυάζοντα τὴν θεραπείαν τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης μὲ ἔντονον ἐκπαιδευτικὴν καὶ κοινωνικὴν δρασίαν, τὴν θετικότητα τοῦ στοχασμοῦ μὲ μίαν ιδιότυπον ἀλλὰ θερμοτάτην ἀγάπην πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, τὸ τραχὺ ἐν τῇ πράξει μὲ τὸ τρυφερὸν ἐν τῇ ψυχῇ, ἔνδακρος ἀκόμη ἀναπολεῖ πάντων τῶν ἐταίρων ἢ μνήμη.

Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΓΙΑΜΑΛΑΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟ 1953

Τὸ λῆξαν ἔτος ὑπῆρξεν ἐξαιρετικῶς εὐτυχές διὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Συλλογὴν τοῦ Ἱατροῦ κ. Στυλιανοῦ Γιαμαλάκη, ἡ ὁποία ἐπλουτίσθη μὲ σημαντικὰ ἀντικείμενα. Οὕτω καὶ αἱ γενόμεναι κατὰ τὸ 1953 δι' ἀνασκαφῶν ἀνακαλύψεις καὶ τὰ τυχαῖα εὐρήματα, διὰ μέρους τῶν ὁποίων ἐπλουτίσθη ἡ Συλλογὴ, ἀποδεικνύουν ἀκόμη μίαν φορὰν ὅτι ἀνεξάντλητα εἶναι τὰ λείψανα τῶν παλαιῶν μεγάλων πολιτισμῶν τῶν διαδεχθέντων ἀλλήλους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Κρήτης. Τὰ νέα ἀποκτήματα τῆς Συλλογῆς, κρητικὰ τὰ πλεῖστα ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν τεμαχίων, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

α) Χρυσᾶ κοσμήματα: 1. — Ζεῦγος ἐνωτίων ἐκ Κνωσοῦ εἰς σχῆμα περιστερῶν μὲ λεπτὴν συρματίνην καὶ κοκκιδωτὴν ἐργασίαν καὶ λυχνίτας, Δ' ἢ Γ' αἰῶνος π. Χ.

2. — Ζεῦγος ἐνωτίων ἐκ Γόρτυνος ἔχον κάτωθεν ροδάκων Νίκας πτερωτάς. Αἱ Νίκαι ὕψωνον διὰ τῆς χειρὸς ἀντιθεικῶς στεφάνους. Χρονολογεῖται κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα π. Χ. (Πβ. ἀνάλογον ζεῦγος τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου ἐξ Ὀλοῦντος).

3. — Πέντε λεπτὰ φυλλάρια χρυσοῦ στρογγύλα ἐκ Μεσαρῶς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει ἀποτυπωθῆ παράστασις ἐκ νομίσματος ἀρχαίου (Ὅμοιον φύλλον χρυσοῦ κολύπτον νόμισμα ἀπεκτήθη τελευταίως καὶ παρὰ τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου).

4. — Ἐνώτιον ἐκ Κνωσοῦ εἰς σχῆμα παιδαρίου Γ' π. Χ. αἰῶνος.

5. — Ἐνώτιον ἐκ Κνωσοῦ εἰς σχῆμα κεφαλῆς αἰγὸς Γ' π. Χ. αἰῶνος, ὡς τὰ τοῦ Catalogue of the jewellery in the British Museum πίν. XXXI ἀριθ. 1803 - 4.

6. — Ζεῦγος ἐνωτίων ἐκ Ρεθύμνης μετὰ παπυροειδοῦς θέματος.

7. — Ρομβοειδὲς ἔλασμα, ὡς τὰ καλούμενα mouthpieces τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου (αὐτ. πίν. III), ἔχον ἔκκρουστον διακόσμησιν ρόδακος καὶ ἀνθεμίων, ἐξ Ἀθηνῶν, μυκηναϊκῶν χρόνων.

β) Χαλκᾶ: 1. — Ὑστερομινωικὸν III σκεῦος μετὰ προχύσεως (tan-card) ἐκ Μαλίων.

2. — Ψέλιον στρεπτόν ἐξ Ἀξοῦ ἀρχαϊκῶν χρόνων.

3. — Μικρότατον κοχλιάριον χειρουργικῆς ἀποξέσεως κατὰ τὸν Συλλογέα, ἀδήλων χρόνων.

4. — Πλατεῖα ΥΜ λεπίς ἐγχειριδίου κάλλιστα σωζομένη καὶ διατηροῦσα